

RESTORAN BIZNESINING TURIZM RIVOJIGA TA'SIRI VA UNING AHAMIYATI

Abaydullayeva Fariza Axmet qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Turizm fakulteti 4-kurs MXTE-22/1 guruh

“Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish “ yo'nalishi talabasi

Nazarov Nazar

farizaaxmet281@gmail.com

Ilmiy rahbar

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19851520>

Annotatsiya: Mazkur tezisdan restoran biznesining turizm sohasidagi o'rni, uning iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati hamda milliy gastronomik merosni rivojlantirishdagi roli ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, restoran xizmatlari sifatining turistik oqimga ta'siri, zamonaviy xizmat ko'rsatish texnologiyalarining joriy etilishi hamda O'zbekistonda restoran biznesini rivojlantirish istiqbollari yoritilgan.

Kalit so'zlar: restoran biznesi, turizm infratuzilmasi, gastronomik turizm, xizmat ko'rsatish sifati, milliy taomlar, iqtisodiy rivojlanish, turistik jozibadorlik, xizmatlar bozori

Kirish:

Bugungi globallashtirish sharoitida turizm iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Turizm infratuzilmasining muhim tarkibiy qismlaridan biri sifatida restoran biznesi alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki sayyohlarning mamlakat haqidagi dastlabki taassuroti nafaqat tarixiy obidalar yoki mehmonxonalar, balki milliy oshxonalar va xizmat ko'rsatish darajasi orqali ham shakllanadi.

Restoran xizmatlari turistlarning ehtiyojlarini qondirish bilan birga mamlakatning madaniy merosini targ'ib qilish, iqtisodiy daromadni oshirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli restoran biznesini rivojlantirish turizmni rivojlantirish strategiyasining ajralmas qismi hisoblanadi.

Asosiy qism

Restoran biznesi xizmat ko'rsatish sohasining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, u aholining ovqatlanish ehtiyojlarini qondirish bilan bir qatorda turizm infratuzilmasining samarali faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Ayniqsa, xalqaro turizm rivojlanayotgan mamlakatlarda restoran xizmatlari sifati turistik oqim hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Turizm va restoran biznesi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

Birinchidan, restoranlar turistlar uchun milliy madaniyatning muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Milliy taomlar orqali mamlakatning tarixiy va madaniy qadriyatlarini namoyish etiladi. Masalan, o'zbek milliy taomlari — palov, somsa, lag'mon va boshqa gastronomik mahsulotlar xorijiy sayyohlar uchun katta qiziqish uyg'otadi.

Ikkinchidan, restoran xizmatlari sifatining yuqori darajada tashkil etilishi turistlarning mamlakatga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Zamonaviy interyer, tezkor servis, malakali xodimlar faoliyati hamda sanitariya talablariga rioya qilinishi turistlarning ijobiy fikrini shakllantiradi.

Uchinchidan, restoran biznesining rivojlanishi hududiy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiladi. Restoranlar faoliyati orqali yangi ish o'rinlari yaratiladi, mahalliy ishlab chiqaruvchilar mahsulotlariga talab ortadi hamda xizmatlar bozorining rivojlanishiga turtki beriladi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizmni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida restoran biznesida ham sezilarli o'zgarishlar kuzatilmoqda. Zamonaviy restoranlar sonining ortishi, xizmat ko'rsatish madaniyatining yaxshilanishi hamda gastronomik festivallar tashkil etilishi turistik salohiyatni oshirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, gastronomik turizmni rivojlantirish orqali milliy oshxonani xalqaro miqyosda targ'ib qilish imkoniyati kengaymoqda. Bu esa mamlakatning turistik imijini mustahkamlashda muhim omil hisoblanadi. Restoran biznesi xizmat ko'rsatish sohasining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u turizm infratuzilmasining ajralmas elementi hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda turizmni rivojlantirish restoran xizmatlari sifatini oshirish bilan chambarchas bog'liqdir. Chunki turistlar tashrif buyurgan mamlakatning milliy xususiyatlari, madaniy qadriyatlari hamda mehmondo'stlik an'analari bilan eng avvalo ovqatlanish xizmatlari orqali tanishadilar.

Restoran biznesining turizm rivojiga ta'siri birinchi navbatda turistlarning ehtiyojlarini sifatli va tezkor qondirish orqali namoyon bo'ladi. Turistlar safar davomida nafaqat tarixiy obidalarni tomosha qilishni, balki milliy oshxona namunalaridan bahramand bo'lishni ham istaydilar. Shu sababli restoranlar faoliyati turistik xizmatlar tizimining eng muhim bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Restoran biznesining rivojlanishi hududlarning iqtisodiy taraqqiyotiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Xususan, restoranlar faoliyati orqali yangi ish o'rinlari yaratiladi, mahalliy ishlab chiqaruvchilar mahsulotlariga bo'lgan talab ortadi hamda xizmat ko'rsatish bozori kengayadi. Natijada hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi oshadi va aholi bandligi ta'minlanadi.

Shuningdek, restoran xizmatlari sifatining yuqori darajada tashkil etilishi turistlarning mamlakat haqidagi ijobiy fikrini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy interyer dizayni, milliy uslubda bezatilgan muhit, yuqori darajadagi servis madaniyati hamda sanitariya-gigiyena talablariga rioya etilishi restoranlarning raqobatbardoshligini oshiradi. Bu esa o'z navbatida turistlarning mamlakatga qayta tashrif buyurish ehtimolini kuchaytiradi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar natijasida restoran biznesida ham ijobiy o'zgarishlar kuzatilmoqda. Zamonaviy restoranlar sonining ortishi, xalqaro standartlarga mos xizmat ko'rsatish tizimining joriy etilishi, gastronomik festivallar va milliy taomlar ko'rgazmalarining tashkil etilishi mamlakatning turistik salohiyatini yanada oshirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa:

Restoran biznesi turizm infratuzilmasining ajralmas tarkibiy qismi sifatida mamlakat iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Restoran xizmatlari sifatining oshirilishi turistlar oqimini ko'paytirish, milliy gastronomik merosni targ'ib qilish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi.

Kelgusida restoran biznesini rivojlantirish uchun xizmat ko'rsatish sifatini yanada oshirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda milliy gastronomik turizmni keng targ'ib qilish muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasining Turizmni rivojlantirish konsepsiyasi;
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari va qarorlari;

3. M.A. Mirzayev, M.T. Aliyeva “Turizm asoslari” — o‘quv qo‘llanma, T. 2011;
4. Xizmat ko‘rsatish sohasi iqtisodiyoti;
5. Gastronomik turizm rivojlanish strategiyasi materiallari;
6. O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi;
7. Xudayberganov D “Turizm marketingi” ma‘ruzalar matni, Urganch 2015 ;
8. Zamonaviy restoran menejmenti;
9. www.stat.uz - O‘zbekiston turizm statistikasi ma‘lumotlari;
10. <https://www.unwto.org> - Xalqaro turizm tashkiloti (UNWTO) materiallari.